



## การถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน ที่เหมาะสมในประเทศไทย

### Knowledge Transferring of the Model Development of an Appropriate Child and Adolescent Interview Room in Thailand

จิรัตน์ สอนกระต่าย, วิชิต อาซากิจ\* และ มีชัย สีเจริญ

คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Jirut Sonkratai, Vichit Asakit\* and Meechai Srichareon

Faculty of Police Science, Royal Police Cadet Academy

Received: May 12, 2024 | Revised: September 10, 2024 | Accepted: September 23, 2024

บทความวิจัย (Research Article)

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาและจัดทำคู่มือการพัฒนาแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย 2) เพื่อถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย ให้แก่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมในการสอบสวนเด็กและเยาวชน 3) เพื่อประเมินผลของการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน ใช้วิธีการวิจัยเชิงการจัดการความรู้เป็นหลักในการดำเนินการศึกษาวิจัยโดยมีการผสมผสานเทคนิคในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล การจัดประชุมกลุ่ม การทดสอบความรู้ การสอบถาม และการสังเกตการณ์ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนนายร้อยตำรวจหรือนักเรียนอบรม จำนวน 274 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจภูธรในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน จำนวน 36 คน พื้นที่ได้รับประโยชน์ ได้แก่ สถานีตำรวจภูธร เมืองนครปฐม, สามพราน, โพธิ์แก้ว, สามควายเผือก, นครชัยศรี, พุทธมณฑล, โพรงมะเดื่อ, กำแพงแสน, กระจีต, ดอนตูม, บางเลน, บางหลวง และสำนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม โดยผลลัพธ์ของการวิจัยครั้งนี้ พบว่า 1) คู่มือปฏิบัติงาน “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และ 2) ภายหลังจากการฝึกอบรม

\* Corresponding Author, email: V.asakit@rpca.ac.th



และมีการผลักดันเชิงนโยบายโดย ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม พบว่ามีสถานีตำรวจภูธรที่ผ่านมาตรฐาน ได้ค่าคะแนนห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนระดับดีจำนวน 9 แห่ง จากทั้งหมดจำนวน 12 แห่ง

**คำสำคัญ:** การพัฒนา / ห้องสอบสวน / เด็กและเยาวชน / ห้องสอบสวนเด็กที่เหมาะสม

## Abstract

The objectives of this research are 1) to study and create a manual on the development of an appropriate juvenile interrogation room model in Thailand 2) to transfer knowledge about juvenile interrogation rooms to Justice agencies involved in investigating children and youth 3) to evaluate the use of knowledge to develop a child and youth investigation room. This research is a type of knowledge management research. The tools include Documentary Research, In- depth interview, Focus Group Discussion, Test, Questionnaire and Observation. The target group includes police cadets or training students. Police officers under the Nakhon Pathom Provincial Police. The research areas include the Nakhon Pathom police stations, Sam Phran, Pho Kaeo, Sam Kwai Phuek, Nakhon Chai Si, Phutthamonthon, Pong Maduea, Kamphaeng Saen, Kratip, Don Tum, Bang Len, Bang Luang and the Nakhon Pathom Provincial Attorney's Office. The results of the research found as follows. 1) The operating manual resulted in students having significantly higher academic achievement after studying than before studying ( $p$ -value .01). 2) After training and policy support, It was found that there were 9 Provincial Police Stations out of 12 agencies that passed the standards at a good level.

**Keywords:** Development / Interrogation room / Child and adolescent / Appropriate child Interview Room

## บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคล และประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่า กำเนิด เพศหรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน ซึ่งเด็กและเยาวชนก็จะต้องได้รับการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ประเทศไทยมีการแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาคำพิพากษาความอาญาเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้โดยอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) (United Nations, 2012) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการซักถามปากคำเด็กและการสืบพยานเด็ก ซึ่งกำหนดวิธีการเฉพาะสำหรับการสอบถามปากคำผู้เสียหาย พยาน หรือผู้ต้องหาซึ่งมีอายุไม่เกิน 18 ปี โดยระบุให้พนักงานสอบสวนดำเนินการโดยแยกกระทำเป็นส่วนในสถานที่ที่เหมาะสม ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ พนักงานอัยการ ที่ปรึกษากฎหมาย และบุคคลที่เด็กไว้วางใจร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำ



นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญคุ้มครองโดยต้องจัดให้เด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ในฐานะผู้เสียหายหรือพยาน ชี้ตัวบุคคลใดในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถป้องกันมิให้บุคคลซึ่งจะถูกชี้ตัวนั้นเห็นตัวเด็กในการชี้ตัวบุคคลดังกล่าว เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน แยกต่างหากจากห้องสอบสวนบุคคลทั่วไปในสถานitäรรว

นอกจากนี้ความจำเป็นของห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนมีความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการอำนวยความสะดวก ยุติธรรม มีความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ทัวถึง เป็นธรรม และปราศจากการเลือกปฏิบัติ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกันกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ที่กล่าวถึงไว้ในหมวดที่ 2 เรื่องการปฏิบัติต่อเด็ก ไม่ว่าจะกรณีใดให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และให้มีการพิจารณาตามกฎกระทรวงกำหนดแนวทางการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก หรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็ก พ.ศ. 2546 เช่น ในเรื่องการประสานงานกัน ระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว การคุ้มครองเด็กให้พ้นจากการใช้ความรุนแรง การถูกทำร้าย การล่วงละเมิดทางเพศ การช่วยเหลือเด็กอย่างเหมาะสมเมื่อเด็กอยู่ในสถานะที่ต้องการความช่วยเหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีการปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจได้ หากปฏิบัติไม่เหมาะสม รวมถึงสอดคล้องกับแผนพิทักษ์เด็ก สตรี และครอบครัว สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ซึ่งเน้นประเด็นการดำเนินการสอบสวนคดีที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนอย่างเป็นธรรม โดยทีม สหวิชาชีพ มีความชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ และจะต้องจัดให้มีห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ พร้อมอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ในระหว่างการสอบสวน (Royal Thai Police Office, 2018)

ในปัจจุบัน การสอบสวนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญานั้น กฎหมายกำหนดให้พนักงานสอบสวนกระทำในสถานที่ที่เหมาะสม แต่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ชัดเจนถึงสถานที่ที่เหมาะสม จึงเป็นการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนตามอำเภอใจ (Chansom Chanin, 2021) อย่างไรก็ตามปัญหาในการทำ คดีเด็กและเยาวชนของพนักงานสอบสวนนั้น พบว่ายังขาดสถานที่ควบคุมเด็กและเยาวชนที่มีความเหมาะสม อีกทั้งกระบวนการสอบสวนเด็กและเยาวชนมีความซับซ้อนต้องประสานงานกับสหวิชาชีพและ ผู้ปกครองผู้ดูแลเด็ก และการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนขาดความต่อเนื่องและความเชี่ยวชาญเฉพาะ ด้าน ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงควรต้องได้รับการอบรมความรู้ให้มีความเชี่ยวชาญด้านการสอบสวนเด็ก และเยาวชนอย่างต่อเนื่อง (Nuttapol Chomphoonit, 2019) โดยวิธีการสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ดีนั้น พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องทำให้เด็กและเยาวชนอยู่ในกระบวนการยุติธรรมโดยใช้เวลาน้อยที่สุด อีกทั้งพนักงานสอบสวนต้องกระทำอย่างตรงไปตรงมา โปร่งใสตรวจสอบได้ ปราศจากอคติ เปิดโอกาสให้ ทุกฝ่ายได้รับความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติและถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ใช่วิธีการทารุณ ทรมาณ ขู่เข็ญหรือหลอกลวง หรือโน้มน้าวจิตใจให้ปฏิบัติตามแต่อย่างใด (Suwanna Khundilo-knattawasa et. al, 2020)



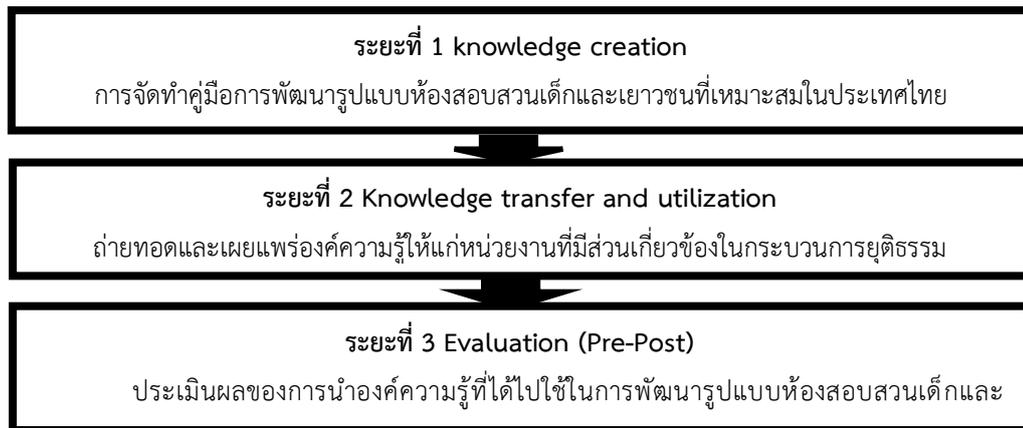
ดังนั้น ห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนควรจะต้องมีความเหมาะสมและสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น เด็กและเยาวชนจะต้องสามารถรับบริการห้องสอบสวนที่เหมาะสมได้ในสถานีดำรวจ ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็น ห้องที่มีความใกล้ชิดกับถิ่นที่อยู่ของเด็กและเยาวชน แต่ในอดีตที่ผ่านมาสถานีดำรวจหลายแห่งไม่สามารถ จัดหาห้อง หรือขยาย หรือต่อเติม เพื่อทำเป็นห้องสอบสวนปากคำเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะได้ ทำให้การ สอบสวนยังใช้ห้องทำงานเท่าที่มีอยู่และสามารถจัดหาได้ในเวลานั้น ซึ่งก็ยังคงมีลักษณะเหมือนกับการ สอบปากคำผู้ใหญ่หรือสอบสวนผู้ใหญ่ ทำให้เด็กและเยาวชนมีความอึดอัดหรือไม่คุ้นเคยในการให้ปากคำ โดยสถานีดำรวจส่วนใหญ่จะใช้บริการห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนจากหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงาน อัยการจังหวัด เป็นต้น ทำให้เกิดความยากลำบากแก่เด็กและเยาวชน รวมตลอดจนทมิสทวิชาชีพที่จะต้อง เดินทางไปยังสถานที่ดังกล่าว อีกทั้งยังพบว่ามีปัญหาอุปสรรคในการเข้าร่วมสอบสวนคดีเด็กและเยาวชน ของสหวิชาชีพ เนื่องจากการขาดแคลนบุคลากรด้านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ที่ต้องผ่านการสอบ อบรมเพื่อมีใบอนุญาต (Vichasit Sihitulanont, 2019) ดังนั้นในบริบทของต่างจังหวัดจึงมีนักจิตวิทยาและ นักสังคมสงเคราะห์ไม่เพียงพอ ทำให้จำเป็นต้องใช้สถานที่ของสำนักงานอัยการจังหวัดซึ่งอยู่ในอำเภอ เมืองเป็นสถานที่สอบสวนเด็กและเยาวชน

การวิจัยครั้งนี้จึงมีความมุ่งหมายในการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบห้องสอบสวนเด็กและ เยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันยังไม่ได้มีการนำมาประยุกต์ใช้ในสถานีดำรวจ อันเป็น สถานที่ที่เด็กและเยาวชนเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะต้องพบเป็นขั้นแรก โดยผู้วิจัยจะจัดทำ คู่มือและเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในสถานีดำรวจ ตลอดจนสร้างเครือข่ายการมี ส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานอัยการ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ที่ปรึกษาทมิสทวิชาชีพ และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน เพื่อร่วมกันตระหนักถึงความสำคัญของห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน ตลอดจนร่วมเสนอ ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาขับเคลื่อนต้นแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสม ให้เกิดขึ้นจริงในพื้นที่จังหวัดนครปฐม

## วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาและจัดทำคู่มือการพัฒนาต้นแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย
- 2) เพื่อถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย ให้แก่ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมในการสอบสวนเด็กและเยาวชน
- 3) เพื่อประเมินผลของการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาต้นแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน

## กรอบแนวทางในการดำเนินการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวทางในการดำเนินการวิจัย

จากกรอบแนวทางในการดำเนินการวิจัย อธิบายได้ว่าการวิจัยครั้งนี้แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ โดยระยะที่ 1 เป็นการค้นหา Explicit Knowledge ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสังเกตการณ์ (Observation) และการค้นหา Tacit Knowledge ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview) จากนั้นจึงจัดทำร่างคู่มือการพัฒนาแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน เพื่อนำไปตรวจสอบความถูกต้องโดยการจัดประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) ต่อมาในระยะที่ 2 เป็นการถ่ายทอดความรู้และเผยแพร่คู่มือฯ โดยใช้การจัดอบรมสัมมนาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมด้านการสอบสวนเด็กและเยาวชน และระยะที่ 3 จะเป็นการประเมินผลโครงการ ซึ่งจะประเมินผลของการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม

## ทบทวนวรรณกรรม

### 1) การสอบสวนเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

ในมาตรา 75 ของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ระบุว่าในการสอบสวนเด็กหรือเยาวชน ให้กระทำในสถานที่ที่เหมาะสมโดยไม่เลือกปฏิบัติและไม่ปะปนกับผู้ต้องหาอื่นหรือมีบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานที่นั้นอันมีลักษณะเป็นการประจานเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงอายุ เพศ สภาพของเด็กรหรือเยาวชนเป็นสำคัญ และต้องใช้ภาษาและถ้อยคำที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนสามารถเข้าใจได้ง่าย โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้งในพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 26 พ.ศ. 2550 กำหนดเรื่องสถานที่และอุปกรณ์ไว้ในมาตรา 133 ทวิ และมาตรา 133 ตรี ว่าการถามปากคำเด็กไว้ในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยานให้แยกกระทำเป็นส่วนในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็กและให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงการสอบปากคำดังกล่าว ซึ่งสามารถนำออกมาถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้เป็น



หลักฐาน จากการศึกษาของ Meechai Srichareon et. al. (2020) พบว่ามีปัญหาด้วยสาเหตุหลายประการ ได้แก่

### 1.1) ข้อจำกัดด้านสถานที่

แม้หลายสถานีดำรวจจะได้มีการจัดแบ่งห้องออกเป็นสัดส่วนเพื่อความสะดวกต่อการบันทึกภาพและเสียงแล้วก็ตาม ซึ่งเป็นเพียงแค่การปฏิบัติเพื่อให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมายเท่านั้น ไม่ได้คำนึงถึงเจตนารมณ์ในการแก้ไขกฎหมายที่ต้องการให้ผู้เสียหายและพยานที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี ได้รับการสอบสวนในสภาพที่เหมาะสมกับเด็ก ซึ่งควรจะจัดไว้เป็นห้องพิเศษ ไม่ควรให้มีสภาพเป็นห้องทำงานของพนักงานสอบสวน หรือห้องประชุมหรือห้องอเนกประสงค์ แต่ควรเป็นห้องที่มีลักษณะคล้ายห้องเด็กเล่น หรือสถานรับเลี้ยงเด็ก หรือห้องที่โรงพยาบาลให้เด็กเล่นเพื่อคอยเวลาเข้าไปในการตรวจรักษา นอกจากนี้ควรมีอุปกรณ์หรือภาพบางอย่างเพื่อให้เด็กได้ชี้หรือวาดรูปแทนการอธิบายด้วยคำพูด ซึ่งในบางกรณีเด็กไม่ต้องการพูดหรือพูดไม่ได้ โดยมีข้อที่พึงระวังก็คือ สภาพห้องดังกล่าวจะต้องไม่มีลักษณะเหมือนห้องทำงานหรือสถานที่ที่เกิดความผิดขึ้น เพราะจะทำให้เด็กหรือเยาวชนได้รับผลกระทบต่อจิตใจ (Meechai Srichareon et. al., 2020)

### 1.2) ข้อจำกัดด้านอุปกรณ์บันทึกภาพและเสียง

สถานีดำรวจหลายแห่งยังขาดเครื่องมือ อุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียง จึงได้แก้ไข ปัญหาโดยการจ้างร้านถ่ายวิดีโอมาบันทึกภาพและเสียง โดยช่างส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย และไม่เกี่ยวข้องกับคดี ในบางครั้งก็ใช้การเดินถ่ายไม่ได้วางกล้องไว้บนขาตั้ง ซึ่งก่อให้เกิดความรำคาญและทำให้เจ้าหน้าที่เสียสมาธิในการทำงาน และในบางคดีที่เป็นความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งผู้ที่ตกเป็นเหยื่อรู้สึกอับอายที่จะต้องมีบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่พนักงานสอบสวนได้ยินและได้ฟังเรื่องราวทั้งหมด ทำให้ไม่กล้าเล่าเรื่องราว นอกจากนี้ในบางห้องที่ยังได้มีการบันทึกภาพและเสียงในขณะถามและสอบปากคำไว้อย่างต่อเนื่องด้วย อุปกรณ์ที่มีจำนวนจำกัด แต่เมื่อบันทึกปากคำเสร็จแล้วปรากฏว่าอุปกรณ์ดังกล่าวไม่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้ ปัจจุบันแม้ว่าการบันทึกภาพและเสียงจะสามารถดำเนินการได้โดยใช้กล้องโทรศัพท์ ซึ่งมีความทันสมัยในการบันทึกภาพและเสียงได้ดีกว่ากล้องวิดีโอ และประหยัดงบประมาณมากกว่า แต่การใช้โทรศัพท์ดังกล่าวก็ไม่ได้กำหนดมาตรฐานระยะเวลาการบันทึก และรูปแบบของภาพที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น สถานีดำรวจควรมีการกำหนดมาตรฐานการบันทึกภาพและเสียงที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (Meechai Srichareon et. al., 2020)

## 2) แนวทางการปรับปรุงห้องสอบสวนเด็กในสถานีดำรวจ

Meechai Srichareon et. al. (2020) ได้ให้หลักเกณฑ์การเลือกที่นั่ง การจัดวางที่นั่ง การเลือกใช้สี และการตกแต่งด้านอื่นควรจัดให้เป็นไปแนวทางเดียวกันที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้สึกปลอดภัย คล้ายกับห้องนั่งเล่นที่บ้านของเด็ก โดยเริ่มจากการใช้สีโทนเดียวกันแต่ให้มีสีแตกต่างกันอย่างน้อยสองถึงสามสีขึ้นไป เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้น การเลือกใช้สีจึงจำเป็นต้องเน้นให้ดูสว่าง ผ่อนคลาย และเกิดความปลอดภัย และไม่เกิดความรู้สึกอึดอัด สิ่งสำคัญส่วนหนึ่งคือการสร้างบรรยากาศของห้องซักถามให้เป็นไปแนวแบบการพูดคุยกับญาติพี่น้อง ไม่ใช่มุ่งประเด็นการซักถามปากคำโดยตรง

### ห้องสอบสวนเด็กของสถานีตำรวจ

วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในห้อง ได้แก่ เก้าอี้สำหรับซักถาม โต๊ะทำงาน เก้าอี้ทำงาน และชั้นวางสิ่งของ โดยวัตถุอื่นที่ไม่ปรากฏ ได้แก่ เครื่องปรับอากาศ กล้องวิดีโอ และไมโครโฟน รวมถึงไฟส่องสว่างจากข้างบน เมื่อได้พิจารณาในภาพรวมด้านข้างแล้วจะเห็นว่าพื้นที่ว่างภายในห้องยังมีอยู่บ้าง ซึ่งทำให้ไม่เกิดความอึดอัด ก่อให้เกิดความเป็นกันเองระหว่างผู้ซักถามและผู้ตอบ การจัดวางที่นั่งเน้นเห็นสีหน้ากัน



ภาพที่ 2 ภาพสามมิติแสดงภายในห้องสัมภาษณ์เด็ก

ที่มา Meechai Srichareon et. al. (2020)

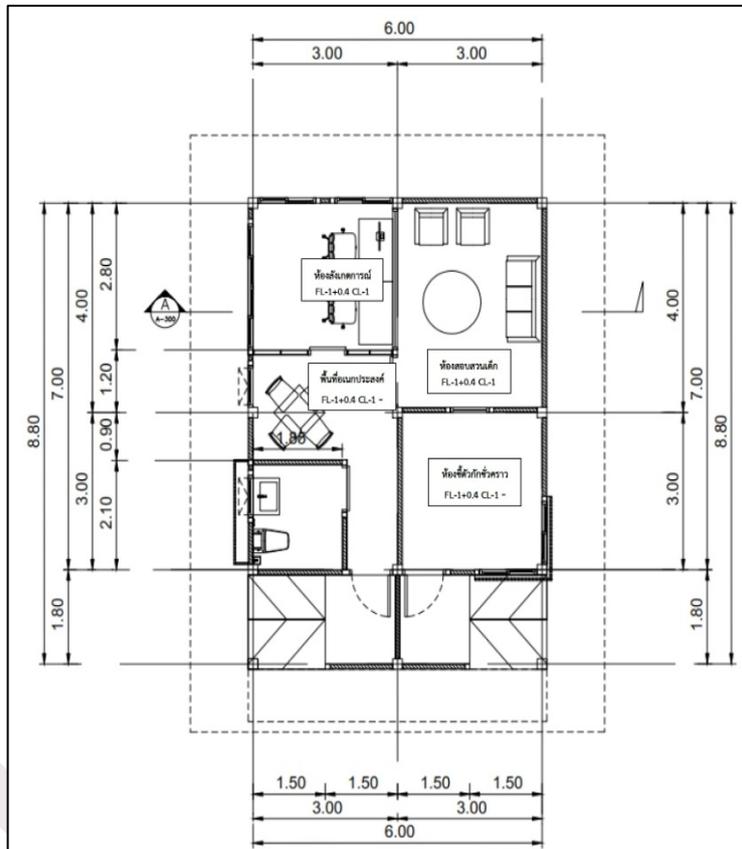


ภาพที่ 3 ภาพสามมิติแสดงห้องรับฟังปากคำ และห้องควบคุม

ที่มา Meechai Srichareon et. al. (2020)

จากภาพมุมมองด้านบนทำให้เห็นพื้นที่กว้างขึ้นเล็กน้อย ห้องสอบสวนเด็กในอนาคตถูกออกแบบให้ใช้สอยพื้นที่ที่ถูกระบุไว้อยู่เดิมให้เกิดความคุ้มค่า โดยแบ่งโซนพื้นที่ออกเป็นหลายห้องย่อย โดยห้องใหญ่ที่สุดจะเป็นห้องซักถาม ซึ่งจัดวางที่นั่งในลักษณะตัวแอล (L) โดยบุคคลที่จะอยู่ในห้องนี้มีเพียงสามคนเท่านั้น ได้แก่ เด็กหรือเยาวชน ผู้ปกครองหรือคนใกล้ชิด และนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ที่ทำหน้าที่ซักถาม ในส่วนห้องควบคุมเครื่องเสียงและวิดีโอ ซึ่งในห้องนี้บุคคลที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจากสามคนข้างต้นจะมานั่งรับชมภาพถ่ายทสดและเสียงโดยนั่งร่วมกันระหว่างพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน

และที่ปรึกษากฎหมาย การจัดวางที่นั่งและวัสดุอุปกรณ์ห้องซักถามในห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนในอนาคตที่จะดำเนินการปรับปรุงในสถานีดำรวจ ข้อพิจารณาเพิ่มเติมนอกจากการแบ่งห้องสอบสวนเด็กออกเป็นสามห้องย่อยแล้ว การเพิ่มของเล่นหรือสิ่งของที่จะทำให้เด็กมีกิจกรรมและรู้สึกไม่โดดเดี่ยวและไม่อึดอัด ควรนำมาพิจารณาในการจัดหาพร้อมกับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมตัวห้องด้วยเช่นกัน ถัดมาเป็นเรื่องของวัสดุภายในห้องควรจัดให้เป็นวัสดุอ่อนนุ่ม ปราศจากมุมเหลี่ยมคม



ภาพที่ 4 แสดงแปลนของห้องสอบสวนเด็ก

ที่มา Usanut Sangtongdee and Meechai Srichareon, (2022)

### สภาพแวดล้อมภายในห้อง

แนวทางการออกแบบห้องสอบสวน (Interrogation room) หรือห้องซักถาม (Interview room) ควรเริ่มพิจารณาจากการจัดที่นั่ง หลักการทางจิตวิทยาเกี่ยวกับการเลือกที่นั่งได้กำหนดองค์ประกอบไว้ด้วยกันทั้งสามด้าน ได้แก่ 1) ความรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่เป็นกลุ่ม (Safety in numbers) โดยธรรมชาติมนุษย์ไม่ว่าจะวัยใดก็ตามแสวงหาการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นพวก สิ่งเหล่านี้ทำให้มนุษย์เกิดความรู้สึกดีและอุ่นใจหรือปลอดภัยกับสภาพแวดล้อมที่รายล้อม 2) สภาวะทางอารมณ์ (Mood) เมื่อผู้คนเข้าไปอยู่ในสถานที่หรือห้องใดห้องหนึ่งสิ่งที่เกิดตามมาคือ ความรู้สึกร่วมหรืออารมณ์ ซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อการเลือกที่นั่ง นอกจากนั้นสภาพแวดล้อมใกล้เคียงภายในห้องก็มีอิทธิพลไม่น้อยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นขนาดห้อง สีผนัง แสงไฟส่องสว่างเพดาน เฟอร์นิเจอร์ การตกแต่ง เป็นต้น ทั้งหมดนี้ล้วนมีผลในเชิงจิตวิทยาโดยอัตโนมัติเมื่อผู้คนเข้าไปปรากฏตัวในห้องหรือพื้นที่สาธารณะในโอกาสแรก และ 3) การระลึกความจำ (Memories)

ในกรณีของการพัฒนาปรับปรุงห้องสอบสวนในสถานีดำรวจ จะปฏิเสธไม่ได้เลยว่าความทรงจำของผู้ถูกซักถามหรือผู้ให้ข้อมูลมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด อย่างไรก็ตามความจำก็มีความสัมพันธ์ต่อการระบุเลือกที่นิ่งในการตัดสินใจของคน ๆ หนึ่งเช่นกัน

การออกแบบห้องซักถามที่ดีต้องคำนึงถึงสามสิ่งที่กล่าวไป ได้แก่ ความรู้สึก อารมณ์ และความทรงจำ โดยเริ่มตั้งแต่ขนาดของห้อง ต้องพอดีกับจำนวนคนอย่างน้อยสามคน ถัดจากนั้นเป็นเรื่องของสีต้องให้ความรู้สึกผ่อนคลาย และสบายใจตลอดเวลา เพื่อรักษาความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นผู้ที่ถูกซักถาม การจัดวางรูปแบบที่นั่งหรือตำแหน่งของผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Key stakeholders) ในการซักถามปากคำเด็กและเยาวชนควรเป็นไปในลักษณะที่เปิดเผย และเปิดพื้นที่ให้ผู้ถามและผู้ตอบ ได้พบเห็นสีหน้าซึ่งกันและกัน ยิ่งไปกว่านั้นต้องเปิดโอกาสให้เกิดพื้นที่ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยการจัดห้องให้เกิดความอบอุ่นและใกล้ชิดด้วยการจัดที่นั่งแบบวงกลมจึงเหมาะสมที่สุด การเลือกใช้สีสำหรับปรับปรุงสภาพแวดล้อมห้องสอบสวนเด็ก ต้องเน้นไปที่สีโทนเย็นที่แสดงถึงความอบอุ่นและผ่อนคลาย ได้แก่ สีเขียว และสีฟ้า ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการสร้างบรรยากาศเป็นกันเองให้กับผู้กำลังถูกซักถาม (Meechai Srichareon et. al., 2020)

## ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการถ่ายทอดองค์ความรู้การพัฒนาห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การจัดทำคู่มือการพัฒนาห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย ระยะที่ 2 การถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย ให้แก่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมในการสอบสวนเด็กและเยาวชน และระยะที่ 3 การประเมินผลโครงการ

### 1) กลุ่มเป้าหมาย

1.กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ ได้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 5 คน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 2 คน และ 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและเยาวชน จำนวน 3 คน

2.กลุ่มเป้าหมายในการจัดสนทนากลุ่ม ใช้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลักดันนโยบายห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทยในการนำไปปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรม จำนวน 20 คน ได้แก่ 1) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม จำนวน 1 คน 2) ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครปฐม จำนวน 12 คน 3) พนักงานอัยการในจังหวัดนครปฐม จำนวน 1 คน และ 4) นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยา จำนวน 6 คน

3.กลุ่มเป้าหมายในการถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย คือ นักเรียนนายร้อยตำรวจที่กำลังศึกษาในวิชาการสอบสวนคดีอาญา ซึ่งอยู่ในสังกัดของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ จำนวน 274 คน และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจภูธร เมืองนครปฐม, สามพราน, โพธิ์แก้ว, สามควายเผือก, นครชัยศรี, พุทธรณชล,



โพรงมะเดื่อ, กำแพงแสน, กระจีต, ดอนตูม, บางเลน, บางหลวง ซึ่งอยู่ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน รวมจำนวน 36 คน

## 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยเกี่ยวกับมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยเกี่ยวกับมนุษย์ (Institutional Review Board: IRB) โรงเรียนนายร้อยตำรวจ หนังสือรับรอง (COA) เลขที่ 4/2566 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด จะต้องดำเนินการตรวจสอบคุณภาพโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 ท่าน เพื่อนำผลการตรวจสอบคุณภาพมาปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพ โดยจะต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 จะต้องแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเครื่องมือวิจัยที่ปรับปรุงเสร็จสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จำนวน 30 คน ผลการตรวจสอบค่า Reliability ด้วย Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.899 หมายความว่า เครื่องมือวิจัยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 89.9 % โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) ถอดบทเรียนจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ลงพื้นที่สำรวจสภาพปัจจุบันของห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม 3) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับคดีเด็กและเยาวชน 4) จัดทำร่างคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” 5) จัดประชุมกลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” 6) ปรับปรุงร่างคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” 7) จัดทำเล่มคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” 8) จัดการประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้การพัฒนาแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย และเผยแพร่คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” 9) การประเมินผลของการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน และ 10) การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

## 3) เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือวิจัย 5 ชนิด ได้แก่

3.1) แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องด้านการออกแบบ และด้านคดีเด็กและเยาวชน เพื่อหารูปแบบและแนวทางการใช้งานห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย ประกอบด้วยข้อคำถามหลัก จำนวน 6 ข้อ

3.2) แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้สำหรับการจัดประชุมกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลักดันนโยบายห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย ในการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยกลุ่มประชุมประกอบด้วย ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร 12 แห่งในจังหวัดนครปฐม พนักงานอัยการในจังหวัดนครปฐม นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ที่ปรึกษากฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญที่หลากหลายสาขา ประกอบด้วยข้อคำถามหลัก จำนวน 5 ข้อ

3.3) แบบทดสอบความรู้ (Test) เพื่อประเมินองค์ความรู้ของผู้เข้าอบรมการพัฒนา รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย กลุ่มผู้รับการทดสอบคือ นักเรียนนายร้อย ตำรวจ สังกัดโรงเรียนนายร้อยตำรวจ แบบทดสอบมีข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบเลือกคำตอบที่ ถูกต้องที่สุด

3.4) แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อประเมินความตระหนักรู้ในการนำองค์ความรู้ ห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนไปประยุกต์ใช้ปฏิบัติงานจริง กลุ่มเป้าหมายคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานี ตำรวจภูธรในจังหวัดนครปฐม แบบสอบถามมี 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มี 5 ข้อ ตอนที่ 2 ความ ตระหนักรู้ในการสอบสวนเด็กและเยาวชนของพนักงานสอบสวน มีคำถาม 10 ข้อ ใช้เกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ (ไม่เคย บางครั้ง ทุกครั้ง) และตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม ใช้เกณฑ์การให้ คะแนน 5 ระดับ (น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด)

3.5) แบบสังเกต (Observation) เพื่อประเมินผลของการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนา ปรับปรุงห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนให้เกิดเป็นรูปธรรม ในสถานีตำรวจภูธร 12 แห่งในจังหวัดนครปฐม องค์ประกอบที่ใช้ในการประเมิน 25 องค์ประกอบ และใช้เกณฑ์การให้คะแนน 4 ระดับ (ควรปรับปรุง พอใช้ ดี และดีมาก)

#### 4) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูล (Content Analysis) ได้แก่ การเตรียมข้อมูล (Preparing) การแตกข้อมูล (Segmenting) การใส่รหัสข้อมูล (Coding) การจัดหมวดหมู่ ข้อมูล (Categorizing) และการสรุปประเด็นหลัก (Themetizing) จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมา เรียบเรียงในรูปแบบการพรรณนาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย และนำเสนอข้อค้นพบที่น่าสนใจ

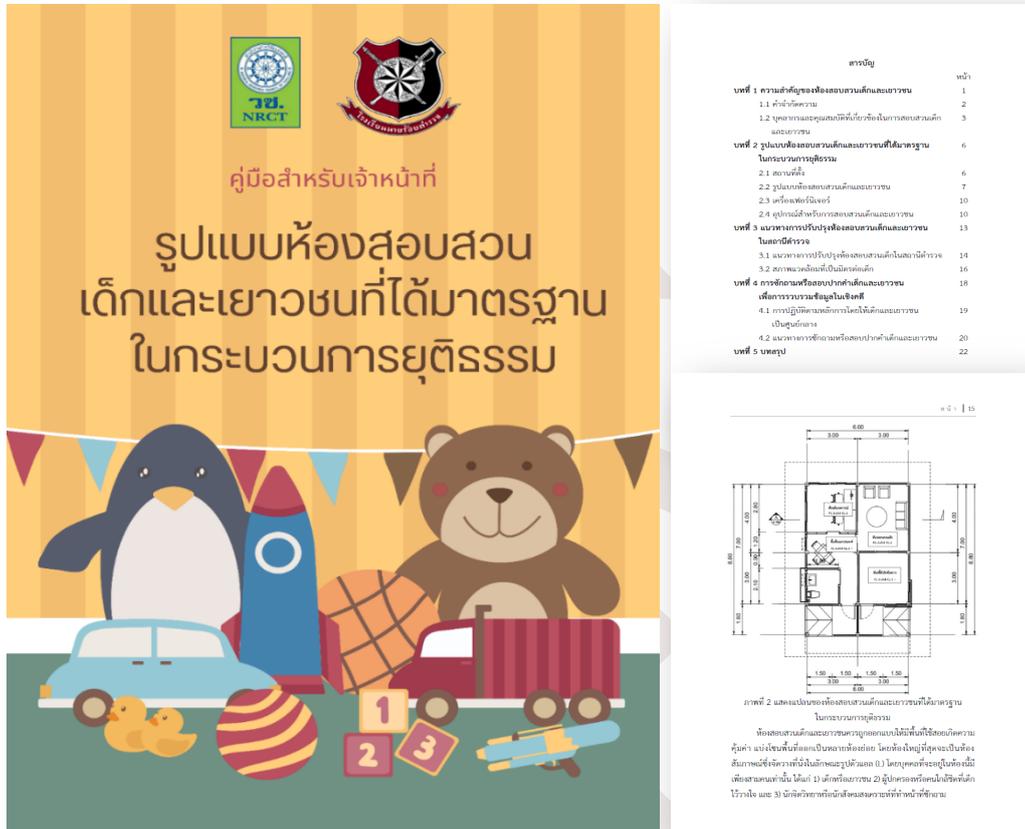
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณต่าง ๆ ที่รวบรวมมา จะใช้สถิติวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเปรียบเทียบ T-test

### ผลการวิจัย

#### 1) การจัดทำคู่มือการพัฒนา รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการจัดประชุมสนทนากลุ่ม ได้ข้อสรุปว่าคู่มือฯ ควร ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 5 บท ได้แก่ บทที่ 1 ความสำคัญของห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน บทที่ 2 รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม บทที่ 3 แนวทางการปรับปรุง ห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนในสถานีตำรวจ บทที่ 4 การซักถามหรือสอบปากคำเด็กและเยาวชนเพื่อการ รวบรวมข้อมูลในเชิงคดี และบทที่ 5 บทสรุป โดยวิธีการนำคู่มือไปใช้ประโยชน์นั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องใน กระบวนการยุติธรรมที่ต้องการก่อสร้างหรือปรับปรุงห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนในหน่วยงานของตนเอง สามารถนำรูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ระบุไว้ในคู่มือไปปรับใช้ รวมถึงการจัดหาอุปกรณ์ที่

เหมาะสมตามคำแนะนำของคู่มือฯ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในกระบวนการปฏิบัติงานด้านการสอบสวนเด็กและเยาวชน และถูกต้องตามมาตรฐานกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย



ภาพที่ 5 คู่มือ “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม”  
ที่มา Author, (2024)

## 2) การถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย ให้แก่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมในการสอบสวนเด็กและเยาวชน

ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานอัยการจังหวัดนครปฐมร่วมกับตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม ในการดำเนินการเห็นชอบให้มีการร่วมกันปรับปรุงห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนของสำนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม เพื่อให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานกระบวนการยุติธรรม และจัดกิจกรรมอบรมเผยแพร่ องค์ความรู้ ได้แก่ 1) การเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจภูธร เมืองนครปฐม, สามพราน, โพธิ์แก้ว, สามควายเผือก, นครชัยศรี, พุทธมณฑล, โพรงมะเตี๋, กำแพงแสน, กระต๊อบ, ดอนตูม, บางเลน, บางหลวง ซึ่งอยู่ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน 2) การเผยแพร่องค์ความรู้ในรูปแบบรายการสารคดี ออกอากาศผ่านช่องทางสถานีโทรทัศน์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 3) การเผยแพร่องค์

ความรู้ให้แก่กลุ่มงานกิจการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม 4) การเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่กลุ่มข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ผู้มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปเพื่อแต่งตั้งเป็นชั้นสัญญาบัตร สายงานสอบสวน

### 3) การประเมินโครงการ

#### 3.1) ผลการศึกษาคะแนนของนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีต่อการใช้คู่มือ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลคะแนนก่อนอบรมกับหลังอบรมโดยใช้คู่มือประกอบการสอน

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	Mean	S.D.	t	Sig.
ก่อนอบรม	274	10	4.01	1.983	35.125	.000
หลังอบรม			8.57	0.665		

(*p-value* .01)

จากตารางพบว่า ผู้เรียนจำนวน 274 คน ที่เรียนโดยใช้คู่มือปฏิบัติงาน “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยพบว่า ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 4.01 คะแนน และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 8.57 คะแนน

#### 3.2) ผลการศึกษาความตระหนักรู้ของพนักงานสอบสวน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความตระหนักรู้ในการสอบสวนเด็กและเยาวชนของพนักงานสอบสวน

ข้อ	หลักปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ (N = 36)		
		ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย
1	พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามหลักกฎหมายและเข้าใจถึงวิธีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553	27 (75%)	9 (25%)	-
2	พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามหลักกฎหมายและเข้าใจถึงวิธีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546	23 (63.9%)	10 (27.8%)	3 (8.3%)
3	พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามหลักกฎหมายและเข้าใจถึงวิธีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550	29 (80.6%)	5 (13.9%)	2 (5.6%)
4	ในการสอบสวนปากคำเด็กและเยาวชน ในฐานะความผิด ตาม ป.วิ.อ.ม. 133 ทวิ พนักงานสอบสวนได้กำหนดให้มีผู้เข้าร่วมในการถามปากคำ ได้แก่ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ที่ปรึกษาทนายความ นักจิตวิทยา/นักสังคมสงเคราะห์ และบุคคลที่เด็กร้องขอ	28 (77.8%)	7 (19.4%)	1 (2.8%)
5	ในการสอบสวนปากคำเด็กและเยาวชน ภายในห้องสัมภาษณ์ที่พนักงานสอบสวนใช้ในการซักถามปากคำเด็กและเยาวชนจะมีที่ปรึกษาทนายความ นักจิตวิทยา/นักสังคมสงเคราะห์ และบุคคลที่เด็กร้องขอร่วมนั่งอยู่ด้วย	33 (91.7%)	2 (5.6%)	1 (2.8%)
6	ในการสอบสวนปากคำเด็กและเยาวชน พนักงานสอบสวนปฏิบัติโดยจะต้องถามผ่านทางนักจิตวิทยา/นักสังคมสงเคราะห์	24 (66.7%)	9 (25.0%)	3 (8.3%)



ข้อ	หลักปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ (N = 36)		
		ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย
7	ในกรณีที่มีการสอบสวนปากคำเด็กและเยาวชนที่สถานีตำรวจภูธรของพนักงานสอบสวน สถานที่สอบสวนจะแบ่งออกเป็นห้องสัมภาษณ์เด็กและเยาวชน ห้องสังเกตการณ์ ห้องอเนกประสงค์ และห้องชี้ตัวผู้ต้องหา	12 (33.3%)	9 (25.0%)	15 (41.7%)
8	ห้องที่ใช้เพื่อการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนในการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ถูกคำนึงถึงการตกแต่งสีทาภายในห้องตามหลักของจิตวิทยาเด็กและความเป็นมิตรต่อตัวเด็ก	15 (41.7%)	5 (13.9%)	16 (44.4%)
9	ห้องที่ใช้เพื่อการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนในการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ภายในห้องได้ถูกคำนึงถึงการวางตำแหน่งและลักษณะของเฟอร์นิเจอร์ตามหลักของจิตวิทยาเด็กและความเป็นมิตรต่อตัวเด็ก	12 (33.3%)	7 (19.4%)	17 (47.2%)
10	ในการสอบสวนปากคำเด็กและเยาวชนที่ถูกล่วงละเมิด พนักงานสอบสวนคำนึงถึงความต้องการและความปลอดภัยของตัวเด็กเป็นอันดับแรก	32 (88.9%)	4 (11.1%)	-

### 3.3) ผลการศึกษาการอบรมเชิงปฏิบัติการรูปแบบห้องสอบสวน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการรูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม

ข้อ	หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ (N = 36)					Mean	S.D.
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1	วิทยากรมีความสามารถในการถ่ายทอด/ การสื่อสาร/ ความเข้าใจ	27 (75.0%)	6 (16.7%)	3 (8.3%)	-	-	4.67	0.632
2	ระยะเวลาในการจัดอบรม	12 (33.3%)	21 (58.3%)	3 (8.3%)	-	-	4.25	0.604
3	รูปแบบและวิธีการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	14 (38.9%)	17 (47.2%)	2 (5.6%)	3 (8.3%)	-	4.17	0.878
4	คุณภาพของเอกสารประกอบการอบรม	10 (27.8%)	18 (50.0%)	5 (13.9%)	3 (8.3%)	-	3.97	0.877
5	เนื้อหาการอบรมเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และช่วยพัฒนาความสามารถของท่าน	9 (25.0%)	27 (75.0%)	-	-	-	4.25	0.439
6	ท่านสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน	14 (38.9%)	11 (30.6%)	8 (22.2%)	3 (8.3%)	-	4.00	0.986

### 3.4) ผลการสำรวจก่อนและหลังดำเนินโครงการ



จากการลงพื้นที่สำรวจสภาพปัจจุบันของห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครปฐม จำนวน 12 แห่ง และสำนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม พบว่า ก่อนการดำเนินโครงการมีหน่วยงานที่มีห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนผ่านมาตรฐานอยู่ในระดับดีจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรดอนตูม สถานีตำรวจภูธรบางเลน สถานีตำรวจภูธรโพธิ์แก้ว และสำนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม

**ตารางที่ 4** ผลการสำรวจห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนในจังหวัดนครปฐม ก่อนและหลังดำเนินโครงการ

พื้นที่สำรวจ	ก่อนการอบรม		หลังการอบรม	
	คะแนนรวม	แปลผล	คะแนนรวม	แปลผล
สภ.กระต๊อบ	41	พอใช้	51	ดี
สภ.กำแพงแสน	36	พอใช้	52	ดี
สภ.ดอนตูม	51	ดี	51	ดี
สภ.นครชัยศรี	42	พอใช้	70	ดี
สภ.บางเลน	55	ดี	72	ดี
สภ.บางหลวง	41	พอใช้	50	พอใช้
สภ.พุทธมณฑล	42	พอใช้	68	ดี
สภ.โพธิ์แก้ว	51	ดี	69	ดี
สภ.โพรงมะเดื่อ	36	พอใช้	45	พอใช้
สภ.เมืองนครปฐม	26	พอใช้	50	พอใช้
สภ.สามควายเผือก	37	พอใช้	69	ดี
สภ.สามพราน	45	พอใช้	68	ดี
สำนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม	60	ดี	85	ดีมาก

#### เกณฑ์คะแนน

76 - 100 หมายถึง ระดับดีมาก

51 - 75 หมายถึง ระดับดี

26 - 50 หมายถึง ระดับพอใช้

0 - 25 หมายถึง ระดับควรปรับปรุง

ซึ่งภายหลังจากดำเนินโครงการเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่พนักงานสอบสวนในจังหวัดนครปฐม และมีการผลักดันเชิงนโยบายโดยผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐมได้เห็นนโยบายกับสถานีตำรวจต่าง ๆ ทั้ง 12 แห่ง พบว่าภายหลังจากอบรม มีสถานีตำรวจที่ผ่านมาตรฐานเพิ่มขึ้น แบ่งเป็นห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนระดับดีจำนวน 9 แห่ง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรดอนตูม สถานีตำรวจภูธรบางเลน สถานีตำรวจภูธรโพธิ์แก้ว สถานีตำรวจภูธรกระต๊อบ สถานีตำรวจภูธรกำแพงแสน สถานีตำรวจภูธรนครชัยศรี สถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล สถานีตำรวจภูธรสามควายเผือก สถานีตำรวจภูธรสามพราน เป็นต้น และห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนระดับดีมาก 1 แห่ง คือ สำนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม

#### อภิปรายผล



ในการดำเนินการวิจัยในระยะแรกทีผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหาของห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนในจังหวัดนครปฐมนั้น พบว่ากลุ่มผู้ปฏิบัติงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ยังขาดองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน และมีข้อจำกัดในด้านสถานที่ของสถานีตำรวจ และข้อจำกัดของบุคลากรสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนเด็กและเยาวชนซึ่งไม่สะดวกเดินทางไปใช้ห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนของสถานีตำรวจได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Suwanna Khundiloknattawasa (2020) ซึ่งพบว่าอุปสรรคนั้นเกิดจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของแต่ละจังหวัดที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินการสอบสวนเด็กและเยาวชน บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้การคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางแก้ไขโดยการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน ซึ่งเกิดขึ้นจากการสกัดองค์ความรู้จากงานวิจัยและให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงคู่มือ “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” จนได้คู่มือฉบับสมบูรณ์พร้อมใช้งาน และได้ทดลองใช้คู่มือฯ ในกลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ จำนวน 274 คน ผลการทดลองใช้คู่มือพบว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้คู่มือปฏิบัติงาน “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ต่อมาผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างต้นแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรมให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งได้รับความร่วมมือจากสำนักงานอัยการจังหวัดนครปฐมร่วมกับตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม ในการดำเนินการเห็นชอบให้มีการร่วมกันปรับปรุงห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนของสำนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม เพื่อให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานกระบวนการยุติธรรมที่ได้ระบุถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ตามคู่มือที่ได้ร่วมพัฒนาขึ้นมาพร้อมกับคณะผู้วิจัย จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำต้นแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน และคู่มือฯ ไปจัดอบรมเผยแพร่เชิงวิชาการแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดนครปฐม โดยการดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการเสวนาวิชาการและการบรรยายพิเศษในช่วงเช้า จากนั้นในช่วงบ่ายจะเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นให้ผู้เข้าอบรมได้ใช้ความคิดในการออกแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนในสถานีตำรวจของตนเอง โดยมีสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เข้าใจถึงแนวทางที่ถูกต้อง และนำกลับไปปรับปรุงห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนของตนเองต่อไป

ภายหลังจากดำเนินโครงการเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่พนักงานสอบสวนในจังหวัดนครปฐม และมีการผลักดันเชิงนโยบาย โดยผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐมได้ให้นโยบายกับสถานีตำรวจต่าง ๆ ทั้ง 12 แห่ง พบว่าโดยภาพรวมพนักงานสอบสวนในจังหวัดนครปฐมมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักรู้ถึงความสำคัญของห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี และผลสำรวจยังพบว่า มีสถานีตำรวจที่ผ่านมาตรฐานเพิ่มขึ้น แบ่งเป็นห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนระดับดีจำนวน 9 แห่ง ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรดอนตูม สถานีตำรวจภูธรบางเลน สถานีตำรวจภูธรโพธิ์แก้ว สถานีตำรวจภูธรกระต๊อบ สถานีตำรวจภูธรกำแพงแสน สถานีตำรวจภูธรนครชัยศรี สถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล สถานีตำรวจภูธรสามควายเผือก



สถานีตำรวจภูธรสามพราน และพบว่า มีห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนในระดับดีมาก 1 แห่ง คือ สำนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม

ข้อจำกัดในการดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้ พบว่าสถานีตำรวจภูธรบางแห่งในจังหวัดนครปฐม ซึ่งไม่สามารถจัดให้มีการปรับปรุงสถานที่ทำงานที่ต้องใช้สำหรับการสอบสวนเด็กและเยาวชนเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามหลักการสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม อันเนื่องจากข้อจำกัดเรื่องความแออัดของสถานที่ ข้อจำกัดของขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในของสถานีตำรวจ และงบประมาณที่ต้องใช้จ่ายในการปรับปรุงสถานที่ ซึ่งทำให้พนักงานสอบสวนที่ได้รับการอบรมและถ่ายทอดความรู้ ยังไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติงานจริงได้ โดยพบข้อมูลสำคัญจากการสำรวจ ได้แก่ 1) มีพนักงานสอบสวน ร้อยละ 41.70 ไม่สามารถแบ่งแยกสถานที่ทำงานออกเป็นห้องสัมภาษณ์เด็กและเยาวชน ห้องสังเกตการณ์ ห้องอเนกประสงค์ และห้องชี้ตัวผู้ต้องหา ที่สถานีตำรวจภูธรของพนักงานสอบสวนเองได้ 2) มีพนักงานสอบสวน ร้อยละ 44.40 ไม่สามารถตกแต่งสีทาภายในห้องตามหลักของจิตวิทยาเด็กและความเป็นมิตรต่อตัวเด็ก ในห้องที่ใช้เพื่อการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนของสถานีตำรวจภูธรของพนักงานสอบสวนเองได้ และ 3) มีพนักงานสอบสวน ร้อยละ 47.20 ไม่สามารถจัดหาเฟอร์นิเจอร์มาตกแต่งตามหลักของจิตวิทยาเด็กและความเป็นมิตรต่อตัวเด็ก เพื่อการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนของสถานีตำรวจภูธรของพนักงานสอบสวนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Thatdaow Chomluk et. al. (2021) ซึ่งพบปัญหาในการสอบสวนเด็กและเยาวชนเช่นเดียวกัน คือมีปัญหาด้านสถานที่ห้องสอบสวน ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ระยะเวลาการสอบสวนเด็กและเยาวชน การประสานงาน ปัญหาการนัดหมายสหวิชาชีพเพื่อสอบปากคำ การเบิกจ่ายค่าตอบแทนของสหวิชาชีพ

## บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้ได้ถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมในประเทศไทย โดยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่าง สำนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม กับ สถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนครปฐม ทั้ง 12 แห่ง ให้มีการดำเนินนโยบายผลักดันให้พื้นที่จังหวัดนครปฐม มีห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรมเกิดขึ้นหลายแห่งในพื้นที่ ซึ่งพบว่าบางสถานีตำรวจภูธรยังมีข้อจำกัด แต่ก็ไม่ทำให้กระทบกับกระบวนการสอบสวนแต่อย่างใด หากแต่ละพื้นที่อำเภอมีย่าน้อย 1 ห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ผ่านมาตรฐาน ก็จะอำนวยความสะดวกให้กับสถานีตำรวจใกล้เคียง ให้สามารถมาร่วมใช้ห้องสอบสวนด้วยกันได้ ทำให้เด็กและเยาวชนไม่ต้องเดินทางไกลจากถิ่นฐานที่เด็กอยู่อาศัย

ผลลัพธ์ของการวิจัย พบว่า 1) คู่มือปฏิบัติงาน “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 2) พนักงานสอบสวนที่ร่วมโครงการ ร้อยละ 91.70 ปฏิบัติงานสอบสวนปากคำเด็กและเยาวชน โดยภายในห้องสัมภาษณ์ที่พนักงานสอบสวนใช้ในการซักถามปากคำเด็กและ



เยาวชนจะมีที่ปรึกษากฎหมาย นักจิตวิทยา/นักสังคมสงเคราะห์ และบุคคลที่เด็กร้องขอร่วมนั่งอยู่ด้วยทุกครั้ง 3) พนักงานสอบสวนที่ร่วมโครงการ ร้อยละ 88.90 ในการสอบสวนปากคำเด็กและเยาวชนที่ถูกล่วงละเมิด จะคำนึงถึงความต้องการและความปลอดภัยของตัวเด็กเป็นอันดับแรกทุกครั้ง 4) พนักงานสอบสวนที่ร่วมโครงการ ร้อยละ 80.60 ปฏิบัติตามหลักกฎหมายและเข้าใจถึงวิธีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ทุกครั้ง และ 5) พนักงานสอบสวนที่ร่วมโครงการ ร้อยละ 75.00 ปฏิบัติตามหลักกฎหมายและเข้าใจถึงวิธีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ทุกครั้ง

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรนำคู่มือปฏิบัติงาน “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” ไปเผยแพร่และพิจารณากำหนดนโยบาย ให้ทุกสถานีตำรวจนครบาล สถานีตำรวจภูธร และหน่วยงานอื่น ๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นำไปปฏิบัติงานจริง เพื่อให้เกิดเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

1.1) สถานีตำรวจภูธรที่มีข้อจำกัดในการปรับปรุงห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน โดยไม่สามารถจัดหาพื้นที่แยกห้องสอบสวนเด็กออกจากห้องสอบสวนปกติได้ ให้เจ้าหน้าที่จัดหาพาร์ทิชันมาทำเป็นห้อง ในห้องสอบสวนปกติเพื่อใช้ดำเนินการสอบสวนคดีเด็ก และเมื่อไม่มีการสอบสวนคดีเด็กให้นำพาร์ทิชันออก

1.2) สถานีตำรวจภูธรที่มีห้องว่างเหลือใช้ ให้ปรับปรุงห้องว่างตามแนวทาง คู่มือปฏิบัติงาน “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม”

1.3) หากสถานีตำรวจภูธรไม่มีห้องว่างใช้สำหรับปรับปรุงเป็นห้องสอบสวนเด็ก แต่มีพื้นที่ว่างนอกอาคาร ให้ดำเนินการขอจัดสรรงบประมาณในการออกแบบก่อสร้างห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนตามแนวทาง คู่มือปฏิบัติงาน “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม”

2) สำนักงานอัยการสูงสุด สามารถนำแนวทางที่ปรากฏอยู่ใน คู่มือปฏิบัติงาน “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” ไปใช้พิจารณากำหนดนโยบายปรับปรุงห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนของสำนักงานอัยการแต่ละจังหวัดให้ดียิ่งขึ้น

3) กระทรวงสาธารณสุข สามารถนำแนวทางที่ปรากฏอยู่ใน คู่มือปฏิบัติงาน “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” ไปใช้พิจารณากำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาศูนย์บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรง (One Stop Crisis Center, OSCC) ตามโรงพยาบาลศูนย์ระดับจังหวัดทั่วประเทศไทย เพื่อรองรับการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่ถูกล่วงละเมิด

4) กระทรวงยุติธรรมสามารถนำแนวทางที่ปรากฏอยู่ใน คู่มือปฏิบัติงาน “รูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรม” ไปใช้พิจารณากำหนดนโยบายพัฒนาบ้านพักเด็กและ



ครอบครัว ตามจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย เพื่อรองรับการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่ถูกกระทำความรุนแรงในสังคม

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการนำแนวทางรูปแบบห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐานในกระบวนการยุติธรรมไปสู่การปฏิบัติของสถานีตำรวจทั่วประเทศไทย เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงนโยบาย ได้แก่ ผลลัพธ์ที่เกิดจากการปฏิบัติงานที่ได้มาตรฐานของกระบวนการยุติธรรม ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อเด็กและเยาวชนซึ่งได้รับการปฏิบัติโดยการให้เด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งควรใช้การวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยใช้คู่เทียบระหว่าง สถานีตำรวจที่มีห้องสอบสวนเด็กและเยาวชนที่ได้มาตรฐาน กับ สถานีตำรวจที่ไม่มีห้องสอบสวนเด็กและเยาวชน

### กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม โครงการจัดการความรู้การวิจัยและการถ่ายทอดเพื่อการใช้ประโยชน์ (การใช้ประโยชน์เชิงความมั่นคง) จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปี 2566

### เอกสารอ้างอิง

- Chansom Chanin . (2021). Legal Issues in Juvenile Criminal Proceedings According to the Foundation of the Juvenile and Family Court Act, B.E. 2553. *The Journal of Pacific Institute of Management Science*, 7 (1), 591-602.
- Meechai Srichareon et. al.. (2020). *Research and Development of an Interview Room Model for Child and Adolescent in Thailand*. National Research Council of Thailand.
- Nuttapol Chomphoonit. (2019). The Development of Inquiry Official's Role in Protecting Juvenile Delinquents in Criminal Case : A Case Study of Metropolitan Police. *Journal of Social Work*, 27(1), 137-157.
- Royal Thai Police Office. (2018). *Protection Plans of children, women and families*. Royal Thai Police Office
- Suwanna Khundiloknattawasa. (2020). SWOT analysis Investigating children and youth in the Inquiry official. *Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University Journal*, 11 (1), 15-26.
- Suwanna Khundiloknattawasa, Chingtawan Yoddamnoen and Aekalak Nakphoung. (2020). Patterns and Standards for Investigating Children and Youth in the Inquiry Official



- for Accuracy Fast and Fair. *Community and Social Development Journal*, 21(1), 143–155.
- Thatdaow Chomluk, Vichasit Sihatanont and Aporn Limawirachapong. (2021). Approaches to The Integration of Multidisciplinary Teams for Child and Juvenile Inquiry. *Journal of Buddhist Anthropology*, 6 (12), 563-575.
- United Nations. (2012). *Convention on the Rights of the Child and Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child*. United Nations Human Rights Council. Office of the Welfare Promotion and Protection of Children, Youth, the Disadvantaged, and the Elderly
- Usanut Sangtongdee and Meechai Srichareon. (2022). Guidelines of Child-Friendly Environmental Design for Police Interrogation Rooms. *Journal of Criminology and Forensic Science*, 8(1), 94-113
- Vichasit Sihatanont. (2019). Development of collaboration among multidisciplinary team in juvenile investigation. *Veridian E- Journal, Silpakorn University, Humanities, Social Sciences and Arts*, 12(3), 711-728.